І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-5740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 41. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го БЕРЕЗНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 4, 1965 No. 41. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 3-го березня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ФЕДЕРАЛЬНУ ДОПОМОГУ НА ПЛАЧЕННЯ КОМІРНОГО тим родинам, які мають помірковані прибутки від $4 000 до $6 500 річно. Президент Джансон звернувся до обидвох Палат Конгресу з окремим зверненням, в якому пропонує створити департамент міських справ та плянує заохотити приватні фірми збудувати 500 000 мешканевих одиниць впродовж найближчих років. Ці будинки мали б бути неприбуткові або з дуже малим чи поміркованим прибутком. В них мешкали б родини із середніми прибутками ($4 000 — 6 500) і платили б чинш у висоті 25% а решту доплачувала б держава.

СЕНАТОР ФУЛБРАЙТ ЗАЯВИВ, ЩО ЗДА НЕ МОЖУТЬ ДОПОМАГАТИ ВСІМ ДЕРЖАВАМ СВІТУ. Він промовляв в Сенатській Комісії Закордонних Справ, яку він очолює, з нагоди затвердження деяких номінацій. Сенатор заявив: „Куди ми давали найбільше допомоги, там ми дістали в заплату найбільше ненависти", — називаючи при тому Об'єднану Арабську Республіку і Францію. Сенатор - республіканець із Кентаки Т. Б. Мортон домагався повної переоцінки допомоги закордонним країнам, щоб ствердити, чи варт витрачати на неї більйони долярів.

ЗДА МУСЯТЬ ВЕСТИ ПЕРЕД В КОСМІЧНИХ ДОСЛІДАХ, заявив голова Радіової Корпорації Америки Дейвід Сарнофф. Коли б ця країна не могла втримати проводу в дослідах космосу, казав Сарнофф, тоді вона сталася б другорядною державою в світі і то не тільки під військовим оглядом, але і під кожним іншим. Сарнофф промовляв на зборах Американського Легіону у Вашингтоні, де він дістав нагороду за визначну працю. Президент Джансон вислав похвалу Сарноффу за його працю для добра держави.

ДЕФІЦИТ В ПЛАТНИЧОМУ БАЛЯНСІ ІЗ ЗАКОРДОНОМ СТВОРЮЄ НЕБЕЗПЕЧНУ СИТУАЦІЮ, — твердить голова Федеральної Резервової Ради Вілліям МекЧесні Мартин, — і то на кілька років наперед. Зізнаючи в Спільній Конгресовій Економічній Комісії, — він вказав програму Президента, який закликав бизнесменів і банкірів, щоб добровільно обмежили свої інвестиції в закордонні компанії і щоб зменшили позики закордонним боржникам. Коли б бизнесмени і банкіри не зробили цього добровільно, то Федеральна Резервова Рада мусіла б загострити кредити та збільшити відсотки від позичок.

ПЛЯНУЮТЬ, ЩОБ ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН БУВ У ТРАВНІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В РІО ДЕ ЖАНЕЙРО в Бразилії, куди прибудуть міністри закордонних справ із держав Латинської Америки. На конференції мали б бути і деякі президенти латиноамериканських держав і вони могли б конферувати із президентом Джансоном Покищо немає формальних запрошень на цю конференцію ані з Вашингтону ані з Ріо де Жанейро. Цю справу обговорюється, покищо, в дипломатичних колах, як заявив міністер закордонних справ Перу — Фер...

15 ЧЕСЬКИХ ПРОМИСЛОВЦІВ - ЕКОНОМІСТІВ ВИВЧАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ СИСТЕМУ, відвідуючи такі компанії, як Кодак, Ксерокс, Форд, Едізона Компанію в Дітройті та інші. Це перша така група з комуністичних держав, яка хоче засвоїти собі методи капіталістичної праці та примінювати пізніше в себе ті способи продукції, які панують у вільній, а не керованій економіці. Представник групи заявив, що всі вони теоретично знають засади американської продукції, але хотіли б знати, як ці теорії здійснюються в практиці.

У СВІТІ

ЗАХІДНЯ ЕВРОПА ОБ'ЄДНУЄТЬСЯ: шість західньо-европейських держав — Франція, Західня Німеччина, Італія, Голляндія і Люксембург — рішили на конференції їх міністрів закордонних справ і народного господарства в минулий вівторок у Брюсселі з'єднати під одним управлінням три великі організації, до яких вони належать: Спільний Господарський Ринок, Европейську Атомову Комісію (Евратом) і Стально-вугільну промисловість. Те з'єднання має наступити 1 січня 1966 року. Централя всіх трьох організацій буде у новозбудованому будинку в Брюсселі.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ДІСТАНУТЬ ВІД ЗДА 60 МІЛЬЙОНІВ ДОЛ. для так званого Спеціяльного Фонду і Поширеної програми технічної допомоги. Це рішення американського Уряду суперечить попередньому рішенню — так довго не вплачувати до каси Об'єднаних Націй ніяких грошових допомог, поки СССР і інші держави не заплатять бодай частини своїх величезних боргів.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА МОВЧИТЬ ПРО З'ЇЗД 19-х КОМПАРТІЙ, який відбувається в Москві від 1 березня ц. р. У тому комуністичному збіговищі беруть участь разом 47 делегатів і три „обсерватори" від американської комуністичної партії. Тими американськими комуністами є редактор газети „Ді Воркер" Джеймс Джексон, Гаймер Люмер і Д. Грін. Про цю конференцію і її працю у совєтському пропагандивному апараті — ані слова.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ВИРІШИТЬ 10 березня ц. р., чи треба продовжити термін для поліційного і судового розгляду нацистських злочинів поза день 8 травня цього року. За первісним західньо-німецьким законодавством не можна розпочинати нового слідства в будь-якій нацистській справі після 20-ох років від закінчення війни. Західньо-німецьке міністерство справедливости признало, що — мабуть — якесь число колишніх нацистських злочинців ще скривається і, під прибраним прізвищем та із зміненим зверхнім виглядом, перебуває на різних становищах в Німеччині.

В СТОЛИЦІ ІНДОНЕЗІЇ ВІДБУЛАСЬ НОВА ПРОТИАМЕРИКАНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ, при чому цим разом, в минулу неділю 28 лютого, коло 500 студентів вдерлися на терен мешкальної вілли амбасадора ЗДА, Говарда Джонса. Амбасадор погодився прийняти делегацію демонстрантів і до будинку ввійшла група 30-ох студентів із меморіялом, в кому були суто-комуністичні демагогічні закиди та „вимоги". Між іншими „протестами" був той, що „білі імперіялісти" вбили чорного „мусліма" Малкома Екс, що його насправді застрелили фанатики з суперницької муринської секти.

У ШВАЙЦАРІЇ ПЕРЕВЕДЕНО ПЛЕБІСЦИТ в справі урядових заходів проти інфляції. Більшістю 526.616 голосів затверджено розпорядок, яким утрудненo отримування банкових кредитів та заборонено доплив чужих капіталів. Приблизно такою самою більшістю затверджено державну контролю над всіма приватними й громадськими новими будівлями з уваги на зріст коштів будови.

ЕСПАНСЬКІ ВЛАСТІ ЗАКРИЛИ ДВІ ВИСОКІ ШКОЛИ — Школу філософії й літератури та Медичний факультет мадридського університету, існуючий, як окрема школа. Сталося це внаслідку демонстрацій студентів, які збунтувалися проти монопольної — урядом контрольованої — студентської організації.

Президент Джансон пропонує створення Департаменту міських справ

Вашингтон. — Президент Джансон звернувся до обидвох Палат Конгресу з окремим зверненням, в якому пропонує зорганізувати новий Департамент міських справ. Президент повторив своє domagання поліпшити життя американців, що можна найскорше зробити за допомогою розбудови міст, в яких живе величезне число американських родин. Він проєктує видати мінімум $100,000,000 допомоги з тим, щоб міські управи видали стільки ж само на розбудову міст. Президент плянує збудувати в найближчих 4-ох роках 500,000 мешканевих одиниць, в яких могли б мешкати родини з середніми прибутками від $4,000 до $6,500 річно. Ці родини платили б за мешкання по 20% до 25% своїх прибутків, а решту доплачувала б держава. З цих мешкань могли б користати старші особи і ті, що мають малі прибутки. Очевидно, що 500,000 мешканевих одиниць не вистачить для всіх тих, що потребують мешкань, тому цю будівельну програму треба б продовжувати в пізніших роках.

Конгресмен Лерд критикує Джансона за змагання підкорити собі Конґрес

Вашингтон. — Один із найбільше впливових республіканських конгресменів в Палаті Мелвін Р. Лерд виголосив промову, в якій гостро критикував президента Джансона за те, що „змагає до однопартійного уряду та до підкорення собі Конгресу". Конгресмен Лерд закликає до колєґ всіх протипрезидентських членів Палати в обидвох партіях, бо республіканці будуть виступати в імені тих всіх, які „відкидають федеральний екстремізм теперішнього уряду, які вимагають більшої ролі для одиниці, міст, стейтів та окремих районів". Промова Лерда була найгострішa від минулорічних виборів. Конгресмен Лерд навіть критикував в'єтнамську політику Президента, хоч провід республіканців в Конгресі заявив був давніше, що підтримує політику президента Джансона в південно-східній Азії. Лерд є головою конференції всіх республіканських конгресменів в Палаті.

НАСЕЛЕННЯ ЗДА ЗБІЛЬШИЛОСЯ НА 2,253,000 ОСІБ

Вашингтон. — В 1964 році народилося в ЗДА 4,054,000 дітей, — на один відсоток менше, як в 1963-му році, коли народилося було в цій країні 4,081,000 немовлят. В 1964-му році вмерло 1,801,000 осіб, це значить, що населення ЗДА в минулому році внаслідок народжень збільшилося на 2,253,000 і становило понад 193 мільйони осіб. Число народжень в 1964 році становило 21.2 на 1 000 осіб, а в 1963-му році — 21.6. В 1964 році було в цій країні 1,719,000 одружень, 9 на кожду 1,000 населення.

В Нюарку відбувся урочистий концерт на пошану Кардинала Йосифа Сліпого

Нюарк, Н. Дж. — Під патронатом парафії св. Івана Хрестителя в Нюарку відбувся в неділю 28 лютого ц.р. урочистий концерт на пошану Кардинала Йосифа Сліпого. Багату програму цього концерту започаткував святочною промовою проф. Дам'ян Горняткевич і доповідь про Кардинала Йосифа п.н. „Добрий Пастир" виголосив проф. Василь Ленцик. На дальшу програму склалися виступи Хору церкви св. Івана Хрестителя під диригентурою Впр. о. Я. Дибка, скрипкове соло Ю. Божаківського при фортепіяновому супроводі М. Цибик, деклямація вірша Лесі Храплиової „Митрополит Йосиф проводить вечірню молитву в концлагері", виконана Х. Гординською, соло Осипа Стецури (форт. супровід М. Цибик), збірна деклямація учнів парафіяльної школи вірша Б. Лепкого „У храмі св. Юрія". У другому виступі Хору сольові партії виконували З. Кобрин, О. Стецура, З. Бундзяк-Лаврішко, О. Татунчак. Кінцеве слово виголосив парох церкви св. Івана Хрестителя Впр. о. Д. Лаптута, ЧНІ. Закінчено концерт, сценічне оформлення якого підготовила Впр. Сестра Амврозія ЧСВВ відспіванням молитви „Боже, вислухай благання". Під час програми поділився своїми враженнями з урочистої інсталяції Кардинала Йосифа Сліпого ред. Василь Качмар, який в суботу 27 лютого вернувся з Риму. Присутні на концерті в числі 512 осіб підписали збірного листа до І. Е. Кардинала Йосифа Сліпого з вітанням і висловами любови й пошани. Увесь дохід з цього концерту призначено на „Фонд Кардинала Сліпого".

МЕТРОПОЛІТАЛЬНА НЮЙОРКСЬКА ОКРУГА ВІДЗНАЧИТЬ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ РОКОВИНИ ФЕСТИВАЛЕМ КУЛЬТУРИ

Ню Йорк. — Об'єднані Комітети Українських Американських Організацій, Відділ Українського Конгресового Комітету, повідомляє, що цього року українці Метрополітальної Нюйоркської Округи відзначають Шевченківські Роковини Великим Фестивалем Української Культури у великій залі Музичної Академії при 30 Lafayette Street Brooklyn. Фестиваль відбудеться 14 березня, в неділю о год. 2-ій по полудні. Танками керуватиме відомий український хореограф проф. Вадим Сулима.

Танки будуть в окремому монтажі під заг. „Сцени українського життя" пера Леоніда Полтави. Вокальну частину Фестивалю виконає відомий нюйоркський хор „Думка", що складається зі 150 чоловіків і жінок, під керівництвом маестра Івана Задорожного.

Виконані композиції будуть пов'язані окремим монтажем пера Л. Полтави в цілість, яка відноситься до українського поета, пам'ятник якого відслонено в столиці ЗДА в червні минулого року. Акомпаніюватиме хорові Симфонічна Оркестра міста Ню Йорку. Між іншими солістами виступлять сопрано Марія Лисогір і баритон Андрій Добрянський. Танцювальний ансамбль складається з 12-ох танцювальних груп. Закінчиться вечір кантатою Угрицького „Б'ють пороги" у виконанні хору „Думка" й симфонічної оркестри.

Передпродаж квитків в нюйоркських книгарнях, а в день фестивалю в Академії. На фестиваль заповіли приїзд гості з далеких міст, як з Амстердаму, Н. Й.

ПОНАД 160 ЛІТАКІВ БОМБАРДУВАЛИ ОБ'ЄКТИ В ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ

Сайгон. — Понад 160 американських і південно-в'єтнамських літаків бомбардували у вівторок 2 березня ц. р. дві місцевості в Північному В'єтнамі: амуніційні склади в Ксомбанг і морську базу в Кванхке. Пільоти повернувших літаків оповідали, що вони бачили великі пожежі, що виникли внаслідку бомбардування. Цей теперішній налет різнився від попередніх тим, що він прийшов незалежно від будь - якого зв'язку з діями комуністичних партизанів в Південному В'єтнамі. В офіційному комунікаті стверджується, що хоч ЗДА й Південний В'єтнам не хочуть поширення воєнних дій, проте вони вважають за необхідне реагувати на дальше активне підтримування Півн і ч н и м В'єтнамом південно - в'єтнамських партизанів: переловлено корабель, що віз зброю й амуніцію для партизанів та знайдено цілий вели к и й склад привезеної зброї в надбережній кривиці. У цьому останньому великому рейді втрачено шість літаків, однак 5 пільотів врятувалися парашутами. За газетними коментарями — треба сподіватися дальших налетів проти Північного В'єтнаму. Вони мають на меті не так безпосередні користі військової натури, як радше психологічно - політичні наслідки: щоб переконати північно - в'єтнамських комуністів, що активне підтримування війни в Південному В'єтнамі коштує їм задорого та щоб примусити їх думати про замирення шляхом переговорів — не на такій базі, як вони її дотепер визнавали — комуністичної перемоги та американської капітуляції — а за якимсь дійсним компромісом, що „врятував би обличчя" обох сторін. Це останнє бомбардування Північного В'єтнаму все ще обмежувалося до південної смуги тієї країни, бо бомбардовано об'єкти найдалі за 100 миль на північ від так званої 17-ої паралелі, що ділить Північний В'єтнам від Південного. ЗДА й Південний В'єтнам свідомо не бомбардують ще столиці Північного В'єтнаму Ганою ані положених на півночі від неї промислових об'єктів, щоб не провокувати Комуністичного Китаю. Цей останній налет прийшов безпосередньо після заяви південно - в'єтнамського прем'єра Фана Гуї Квата, що мирові переговори про мирну розв'язку в'єтнамської проблеми можуть розпочатися тільки тоді, коли північно-в'єтнамські комуністи припинять вести війну проти Південного В'єтнаму.

Канадійські українці висловлюють свою опінію про суть канадизму

Оттава. — Прем'єр-міністер Канади Лестер Пірсон представив офіційно Парляментові дня 25 лютого прелімінарний звіт Королівської Комісії для справ двомовности й двокультурности, що містить у собі вислід дотеперішніх спостережень і аналізу мовної, культурної й внутрішньо-політичної ситуації в Канаді. Як тимчасовий, звіт Королівської Комісії покищо не подає рекомендацій урядові Канади св справі „канадської кризи", а тільки в загальному характеризує її в різних аспектах.

Хоч в основному звіт торкається двох головних етнічних елементів Канади — англійського й французького, то багато місця відведено іншим етнічним групам, у тому канадійським українцям. В двох місцях (стор. 51 і 126) ніпр. об'єктивно з'ясовано погляди канадійських українців про їхню ролю як будівничих Канади: „Вони глибоко переконані, що саме вони очистили й відкрили великі смуги північного Онтаріо й степової Канади й що таким чином вони причинилися до основання (фовндінг) частини сучасної Канади". В дальшому звіт Королівської Комісії подає, що канадійські українці спеціяльно „наголошували багатокультурність як відрізняльну прикмету канадійського громадянства" (сторінка 127). Звіт підкреслює, що українські учасники зібрань противилися назві „новоканадці", покликаючися на те, що їхні діди перші орали широкі степи центральної Канади (стор. 51). В загальному прелімінарний звіт Королівської Комісії, що була покликана до життя в 1963 році під проводом Дантона й Лорандо й в склад якої з українців входить д-р Яр. Рудницький, дає великий матеріял, що як не могла краще віддзеркалює теперішній стан канадійської національної одности й дає широкий образ найрізніших наставлень окремих шарів канадійського суспільства.

Українці працюють в Республіканській партії у Філядельфії

Філядельфія. — 13-го лютого в готелі Белвю-Стретфорд нарадужувався окремий комітет, складений із 37-ох відомих громадських і політичних діячів Республіканської партії в справі можливих кандидатів на окружного прокурора та міського контролера м. Філядельфії. Між членами комітету присутні були сенатор Гю Скотт, республіканські міські радні Вірджінія Кнакер і Томас Фоліста та інші визначні республіканці, між ними був і Микола Максимюк — голова Українського Відділу Республіканської партії в місті Філядельфії і активний член Українського Республіканського Клюбу у Філядельфії. Окремі підкомісії, до якої належить пан Максимюк, має розглянути справу кваліфікацій різних кандидатів.

Між запропонованими кандидатами є українець Майкел Смайлі, бизнесмен.

Голова Українського Американського Республіканського Клюбу в Філядельфії Іван Одежинський висловив вдоволення з того приводу, що Максимюк є членом підкомісії, а Смайлі вибраний на можливого кандидата.

Група українських танцюристів з Гемстеду, Н. Й., під керівництвом Н. Осeненко.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В ІНСТАЛЯЦІЇ КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО ВЗЯЛА УЧАСТЬ ЧИСЛЕННА ДЕЛЕГАЦІЯ З ВІННІПЕГУ

Рим. — В урочистості інсталяції Кардинала Йосифа Сліпого 22 лютого і в Консисторії 25 лютого взяла участь під проводом Митрополита Максима Германюка численна українська делегація з Вінніпегу. В склад делегації входили: о. Протоігумен Павло Малюга, ЧНІ, о. Декан Іван Іванчук, о. Йосиф Деницюк, ЧНІ, о. Семен Іжик, редактор „Поступу", Віра Бучинська, голова Архиєпархіяльної Управи ЛУКЖ, Марія Вавриків, д-р Роман Бучок і Едвард Свєніцький, представники Лицарів Колюмба ім. св. Йосафата, п-ні Марія Бучок, Степан Дурбак, Марія Гриба, Ольга Гейко, Степан Янківський, Іван Андріїв і Марта Лапка з Вінніпегу.

Брала участь в цих урочистостях також група українців з Торонта.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ПЕРШИХ ПРЕЗИДЕНТІВ УВАН

Дня 21-го березня відбудеться у Вінніпегу сесія УВАН присвячена пам'яті перших президентів УВАН проф. Д. Дорошенка й проф. Л. Білецького. На сесії будуть прочитані доповіді про життя й творчість обох українських учених.

ПЕТРО ВОРОБІЙ СТАВ ЗАСТ. ПРОФЕСОРА САСКАЧЕВАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ріджайна. — Д-р Петро Воробій, керманич економічного і статистичного відділу Саскачеванської Корпорації Електросилових Станцій, переходить на працю професора (асошієйт) до Саскачеванського університету в Ріджайні.

Він читатиме в акад. році 1965-1966 лекції з ділянок теорії економіки, статистики і кон'юнктури. Д-р П. Воробій, уродженець Зах. України, студіював у Берлінському і Гетінгенському університетах і 1948 здобув докторат, а в 1949 р. прибув до Канади.

Тут на Манітобському університеті у Вінніпегу, діставши ступінь магістра, викладав в університеті та Колегії св. Павла політичну економію.

В 1952 р. прийняв працю в Саскачеванській Корпорації Електросилових Станцій в Ріджайні, спершу як статистичний аналіст та від 1958 р. як керівник відділу економіки і статистики. З уваги на знання і великий досвід, д-ра Воробія запрошено в 1954 р. до співпраці в Кор. Комісії Рільництва і Сільського Життя.

Дворічна праця в тій Комісії завершилася окремою його публікацією п. з. „Міські центри в Саскачевані", що вийшла в 1957 р.

УВАН ПРИВІТАЛА о. д-ра ОЛЕНЬЧУКА З 80-ЛІТТЯМ

Президія УВАН у Канаді вислала окремого привітального листа з нагоди 80-річчя о. д-ра Мих. Оленьчука, визначного українсько-канадійського душпастиря й громадського діяча. Не вважаючи на свій поважний вік о. Оленьчук живо цікавиться українським життям у Канаді й допомагає морально й матеріяльно українській науці й культурі.

НОВІ ВИДАННЯ УВАН

В серії Славістики УВАН появилася цікава праця про мову американських українців Дж. Фостера, молодого американця неукраїнського походження, що зацікавлений студіями української мови. До друку підготовляється за редакцією д-ра К. Віди антологія французько-канадійської поезії в Квебеку в українських перекладах.

НАУКОВИЙ УСПІХ НАТАЛІ МОРРІСОН, З ДОМУ КОЧАН

Наталя Моррісон, донька бл. п. Осипа і Анастазії Кочан, дістала 23 січня ц. р. магістерський диплом з музики в „Вестерн Мишиген-університеті" в Каламазу, Миш.

Будучи в гайскулі, дістала була стипендію в „Іллиной-університеті" в Урбані і там здобула ступінь „Бечелор оф Арт" з музики. Тепер працює, як директорка відділу хоральної музики в одній із середніх шкіл в стейті Мишиген. Вона і її двоє дітей є членами 325 Відділу УНСоюзу.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПІДЧИСТИЛИ КІНОФІЛЬМИ О. ДОВЖЕНКА

Кореспондент „Ізвестій" А. Козлов 22 лютого ц. р. передав телефоном з Києва у Москву, що документальні фільми Олександра Довженка, створені під час другої світової війни, після реставрації, знову випустили на екрани.

Хоч кореспондент не міг не сказати похвали „розумному і палкому митцеві, однак не все сподобалось Москві, бо навіть ці Довженкові фільми підчистили і вставили в них нові кадри, як то „на Уралі кують зброю", як „за допомогою Росії" цвітуть лани України...

ЯК ВІД ОСІННІХ МУХ

Кореспондент „Молоді України" 20 лютого ц. р. подає таку сценку:

Гуртожиток у Харкові. Виховательна Муслаєва підходить до ліжка Ніни.

— Там пропагандист у червоному кутку говорить. Сходила б...

— Потрібне мені його говоріння! — рішуче відмовляється Ніна.

Молодь відмахується від совєтсько-режимних пропагандистів, як від осінніх мух.

ТАК НАКАЗАЛА МОСКВА

„Книготоргівлі, — пишуть кореспонденти „Рабочої Газети" та „Літературної України" 19 лютого ц. р., — запланували видати у видавництві „Дніпро" твори Агатангела Кримського тиражем п'ять тисяч примірників, а однотомник Маркіяна Шашкевича відкинули зовсім".

Так наказала Москва. Натомість книжки російською мовою видають для українських читачів мільйоновими тиражами.

„НАБРИДЛО ВСЕ"

Директор Горохівської середньої школи ім. Івана Франка (Волинська область) І. Гриша пише в „Молоді України" 19 лютого ц. р.:

Запитав я сімнадцятилітнього учня: — Чому, Миколо, перестав працювати над собою? Адже ти здібний хлопець.

Відповідь:

— Страшенно все набридло. Я, звичайно, можу вчитися краще, але навіщо?

З ВЕСІЛЛЯ... ДО ГУРТОЖИТКУ

Тракторист Микола Деревінський з радгоспу села Горниці, Києво-Святошинського району, покохав Шуру Григоренко. Справили весілля.

Про це захоплено розповідає кореспондент „Молоді України" 19 лютого ц. р. Але після того гучного весілля Шурі з Миколою довелося жити в... радгоспному гуртожитку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Громадська думка

У такій демократичній системі, як американська, державні керівники пильно прислухаються до так званої публічної опінії, себто громадської думки, коли мають прийняти рішення в будь-якій важливій справі. Таким чином і тепер газети повні „опитувань" про відношення громадянства до політики ЗДА у В'єтнамі: який відсоток листів, що наспівають у цій справі до Білого Дому й окремих сенаторів та конгресменів, підтримують чи відкидають теперішню політику ЗДА, скільки їх є за поширення війни проти Півн. В'єтнаму, а скільки за таку „гнучку" політику, яка довела б до переговорів з комуністами, — що думає т. зв. пересічна сіра людина. Але ці опитування ледве чи можуть дати ясний образ настроїв. Так ось колюмніст „Ню Йорк Таймсу" Рассел Бейкер твердить в тому щоденнику, що проведене минулого тижня „приватне" опитування у Вашингтоні дало такий вислід: на запит, „чи ви погоджуєтесь або не погоджуєтесь з політикою ЗДА у В'єтнамі" — 4% погодились, 3% не погодились, не рішених було 18%, здезорієнтованих 52 %, відмовились відповісти 21%, а 2% грозили опитувачам — побиттям.

Як же на основі такого образу громадської думки можна формувати державну політику? Але навіть, коли б громадська думка була ясно скристалізована, то й тоді вона не повинна бути вирішним критерієм для державного проводу. Пригадаймо, наприклад, що зараз після закінчення останньої світової війни велика більшість американського громадянства була за негайну демобілізацію. Найпопулярнішим гаслом було тоді: „Хлопці, додому!" І, згідно з цим гаслом, Уряд провів повну демобілізацію — з таким наслідком, що Москва використавши ситуацію, коли вона не мала перед собою противника в Европі, підпорядкувала собі країни й народи Східньої та Середньої Европи. І щойно поквапне створення Атлантійського Союзу (НАТО) та збросння Заходу припинило дальший похід большевицького імперіялізму в напрямку до Атлантику.

Ніколи широка громадська думка не може орієнтуватись в деталях закордонної політики. Сіра американська людина не всилі зрозуміти дійсного значення Південної Азії для безпеки Америки. Для державних мужів ЗДА повинно вистачати, що найширші верстви американського народу — виразно й безсумнівно антикомуністичні. Це — здоровий інстинкт народу. Тому він схвалить кожну рішучу антикомуністичну політику Уряду, навіть таку, яка вимагатиме великих жертв.

Ще одне фіяско Москви

Започаткована в понеділок 1-го березня ц. р. у Москві конференція представників 19-ох комуністичних партій є наглядним доказом повної невдачі Москви в її намаганнях відбудувати монолітність комуністичного бльоку, зрушеного до основ московсько - пейпінґським конфліктом. Заплянована ще Хрущовим на 15-го грудня минулого року для полагоди наявних ідеологічних і тактичних розходжень між проводами совєтської і комуністичних партій і для встановлення підстав та напрямних „комуністичної єдности", цю конференцію, що в ній мало взяти участь 26 компартій світу, включно із СССР і комуністичним Китаєм, Брежнєв і Косиґін відклали на 1-го березня цього року.

Але й відкладена кремлівським КПСС конференція, замість злагіднити існуючий конфлікт, тільки поглибила його. Мао із своїми комунокитайськими соратниками відмовився рішуче брати участь в ініційованій Москвою зустрічі. Категорично виступили проти неї також альбанська, японська й індонезійська компартії, остання з яких є найбільш чисельною в Азії. Відмовилися від участи в зустрічі, не зважаючи на всі заходи та вмовляння Косиґіна під час його останньої подорожі по Азії, навіть Північна Корея й Північний В'єтнам. Проти такої зустрічі заперечила навіть сателітна Румунія. У висліді, замість 26 компартій, в московській нараді бере участь тільки 19. Але навіть і вони не всі одностайні щодо цілей та завдань такої зустрічі, не зважаючи на те, що в останній хвилині визначено цю конференцію, як консультативну. Деякі компартії, як, наприклад, італійська і французька, висловили поважні застереження проти плянозаної Москвою реставрації „монолітної єдности", а британська компартія вислала до Москви тільки обсерваторів.

Що більше: напередодні московської зустрічі Пейпінґ виступив з новою гострою атакою на московську КПСС, закидаючи „колективним керівникам" Брежнєву і Косиґіну, що вони продовжують „злочинну" політику ревізіонізму, спрямовану на розбиття революційного фронту „трудящих всього світу" та на співпрацю з „капіталістичним Заходом". Відсутність представників Пейпінґу і його союзників у Москві, як і ця нова атака, доводять, що Пейпінґ на ніяку злагоду з Москвою не думає йти. Знищивши практично верховодство і супрематію Москви в міжнародному комуністичному русі, Мао Тсе-тунґ і Чу Ен-лай поступово закріплюють цю супрематію за собою, здобуваючи щораз більше впливу і прихильности серед комуністичних партій світу. Час працює на них.

А. Заплітний

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА І ТРИ ҐЕНЕРАЦІЇ

Ці два поняття становили тему доповіді, що її виголосив Джан Кеннет Гелбрайт, колишній амбасадор ЗДА в Індії, на бенкеті Американської Демократичної Акції у Філядельфії 31-го січня ц. р. АДА — ліве крило Демократичної партії і вперше вийшла вона на світло денне навесні 1964 року з програмою, що, поза гарними фразами, зводиться до звичайного епізменту супроти комуністичного світу, особливо СССР.

Ми спинимося над тією доповіддю тому, що її автор визначний член цієї групи, а його погляди є віддзеркаленням наставлення АДА, політичного середовища, яке фактично реалізує закордонну політику З'єднаних Держав Америки.

Як причину теперішнього незадовільного стану закордонної політики Джан К. Гелбрайт уважає факт, що її реалізують, від часу закінчення другої світової війни, три ґенерації, кожна на свій лад.

Перша ґенерація, яка надавала тон цій політиці, діяла за президента Рузвелта під час і по другій світовій війні. Вона мріяла про світовий мир і жила надією, що із Совєтами можна буде наладнати співжиття, впливати на них та спиняти їхні революційні випади. Така політика мала своє виправдання під час війни, в якій ЗДА і СССР мали спільного ворога — гітлерівську Німеччину. Після війни, коли Сталін показав себе не таким миролюбним та схильним до співжиття, як його вималювала воєнна леґенда, виринула справа Берліну, Кореї і ін.

По лібералах з часів Рузвелта прийшли люди доктрини Трумена, пляну Маршалла і містика холодної війни. Наказом хвилини стала організація світу проти комуністичної загрози. Віссю, довкола якої мусів крутитися цілий світ, стала боротьба з цією загрозою. Це змагання давало напрямні стратегії, економіці і закордонній політиці. Воно привело до низки протикомуністичних союзів та до розміщення американських збройних сил на різних континентах і океанах.

Одначе містика холодної війни почала заломлюватися, коли постали в світі нові реалітети та прийшли до голосу нові люди третьої ґенерації, які помітили великі зміни на світовій арені, що вимагали іншого підходу, інших засобів та відмінного розуміння закордонної політики, як їх мали люди другої ґенерації.

На думку Джана К. Гелбрайта, членів АДА та лібералів, які стоять тепер при владі, в світі зайшли великі зміни. Насамперед в СССР змінилися люди на провідних постах і виявилась надзвичайно сильна реакція супроти режиму Сталіна. В комуністичному світі спостерігаємо велику лібералізацію та розрив в одноцільному, комуністичному бльоку. Між СССР і ЗДА в останніх роках виринуло багато справ, однаково важливих для обох цих великих держав. Трагічна смерть президента Кеннеді викликала велику хвилю занепокоєння також у московських правителів. З такою самою схвильованістю прийняли вістку про номінацію Голдвотера на президентського кандидата офіційні кола Москви і Вашинґтону. Відхід Хрущова викликав помітний неспокій у Вашинґтоні. Найважливішим, одначе, є загальне переконання в ЗДА, що мир у світі залежить від мовчазного порозуміння із Совєтським Союзом. Це є вислідом не зрілої застанови, якоїсь сердечности чи доброти, а радше відрухом інстинкту самозбереження. Таку саму негероїчну поставу прийняла Москва: вона так само не хоче атомової війни, як ми.

Вся проблема, всі труднощі і всі невдачі нашої закордонної політики — казав Д. К. Гелбрайт — зводяться до того, що вона завішена між двома ґенераціями. Хоч покійний президент Кеннеді і теперішній президент Джансон належать до третьої ґенерації, переважну частину закордонних справ полагоджують люди другої ґенерації, яка все ще твердить, що немає будь-яких суттєвих змін у комуністичному світі. Найяскравішим представником цієї ґенерації є Б. Голдвотер з його безнастанними атаками на комуністів, з осторогами супроти їхньої підступної діяльности та із закликом до рішучої і безкомпромісової акції супроти Москви і Пейпінґу. Добре, що той хрестоносний похід вийшов від такої незрівноваженої особи, як кол. республіканський кандидат на Президента.

На жаль, — казав Гелбрайт — навіть останні вибори не вирішили проблеми закордонної політики, і люди другої ґенерації в'яжуть руки третій ґенерації, яка числиться з доконаними змінами, з наявними фактами та існуючими „реалітетами". Ще дотепер діють обмеження торгівлі з комуністичним світом, пашпортові труднощі, містика конфлікту та недоцінювання Об'єднаних Націй. Коли перестав діяти страх перед Росією, в зовсім іншому світлі виступає перед нами роля і завдання НАТО та інших оборонних союзів.

Полишаючи критику змісту доповіді читачам, піднесемо тільки важніші твердження. През. Рузвелт і сучасна йому перша ґенерація не тільки „мріяли", але й віддали на поталу Москві балтійські та сателітні держави, і то без якої будь потреби, бо вже в 1944 році видно було, що Гітлер війну програв, а ЗДА були на вершинах своєї могутности.

Реакція другої ґенерації не була такою глибокою і загальною, як твердить доповідач. Доказом цього є факт, що генералові МекАртурові не дозволено бомбувати в Китаї баз воєнного постачання для „добровільців" у Кореї і мостів на ріці Ялі.

Так само не має основи твердження, що друга ґенерація не дає третій можливости розвинути свою закордонну політику, коли візьмемо до уваги, що кілька років вона знаходиться в руках третьої ґенерації — під управою Діна Раска, Волтера Ростова і різного роду номінантів на високі пости, пов'язані з Державним Департаментом.

Атомова логіка і страх перед війною не спиняють комуністів у веденні холодної війни, військової, господарської та ідеологічної на різних місцях ґльобу. В комуністичних країнах не сталося будь-яких суттєвих змін. Прихід до влади нових осіб не є зміною, коли залишається без змін тоталітарна система. Де саме помітив Ґелбрайт лібералізацію він не каже, але можемо твердити, що ні в Совєтському Союзі, ні в червоному Китаї немає законів, що ґарантували б громадянам недоторканість особи, свободу релігії, слова, преси і забезпечували б реальні засоби ці вольності відстоювати. Хрущов ні в чому не відступив від аґресивної та брутальної лінії Сталіна. Він створив на Кубі, під боком ЗДА, совєтську військову базу, а мешканцям цього острова накинув комуністичний режим. Він перекраяв живе тіло Берліну „муром ганьби". Він так само, як Сталін, жорстоко розправився з повстанням німців у Східній Німеччині, а опісля криваво здавив революційний зрив у Будапешті.

Якщо йдеться про розрив між СССР і червоним Китаєм, то дотеперішні різниці між ними не виключають можливости, що вони підуть спільним походом на вільний світ, як тільки договоряться щодо поділу здобичі, як прийдуть до переконання, правильного чи хибного, що їхній задум може бути зреалізований. Історія знає подібну угоду з Гітлером і Сталіним у 1939 році.

До всіх наведених „неточностей" треба ще додати великий нетакт, якого допустився доповідач супроти президента Джансона, категорично і безапеляційно втягнувши його до третьої ґенерації, тобто до — АДА з її дуже контроверсійною програмою, без його згоди на це.

Як бачимо, всі твердження в тій доповіді побудовано на незнанні московського партнера, на бажаннях та „реалітетах", що переслідують доповідача, немов оманна фата моргана знесилених мандрівників у пустелях Сагари.

ГОМІН СОНЦЕВІ

Експромт для друзів
у сонячній Каліфорнії

Дня народження . . .
В небі світає . . .
І от —
Сонцеві молиться він
Бога - Сонце неначе вітає
У хвилини
щоденно нові
І враз
линуть до сонця акорди,
урочисті,
бадьорі,
дзвінкі :
— Сонце !
Сонце !
Живу.
І тим гордий,
щирих звуків
сплітаю вінки.
Ні в Карузо,
ні в Маріо Ланца
він не вчився.
Учитель —
ліс . . .
Є природніми
кожні нюанси,
бо
в них —
гомін Землі . . .
І от сонця відгомін
в цих звуках,
животворчого сонця
луна.
І не смерть,
ні скорботи,
ні муки,
а —
цілована Сонцем
весна . . .

МИКОЛА ДЕРБУШ
Міннеаполіс, Мінн.,
5. 1. 1964

Конґресові „пажі"

Хто мав нагоду бути присутнім як обсерватор на засіданні Конґресу, той напевно завважив попід стінами залі нарад, у переходах чепурно одягнених юнаків, незвичайно спокійних у рухах і всій своїй поведінці — на цьому важливому форумі американського державного життя.

Хто ці елеґантні юнаки і чого вони „вештаються" по масстатичних кімнатах Конґресу й Сенату, ніби стародавні монастирські послушники біля свого достойника „настоятеля", сенатора чи конґресмена?

Автор цих рядків минулого року, під час літніх вакацій, перебув коротких десять хвилин на бічній ґалерії Сенату в характері безіменного відвідувача Вашингтону, і його око, замість обсервувати перебіг монотонної сесії Сенату, бігало безупину за цими незвичайно вирахуваними в рухах, ніби бездушними автоматами — конґресовими „пажами". На, здавалося б, зовсім непомітний для глядача на ґалерії знак пальцем або й рух брови конґресмена чи сенатора, ці симпатичні юнаки зривалися із своїх місць на східцях біля стола президії, щоб принести з бічної кімнати документ, книжку або журнал з підручної бібліотеки конґресового достойника.

Усіх „пажів" в обидвох палатах Конґресу, а також і в Найвищому Суді не ціла сотня. Всі вони старанно підготовані до свого „кур'єрського" діла, незвичайно дбайливо вибрані на місцях з-поміж найкращих учнів середніх шкіл місцевими конґресменами і сенаторами. Для американських батьків направду велика честь вислати свого сина на таку почесну роботу. Щасливе завершення кількалітньої служби у Вашингтоні в характері „пажа" відкриває юнакові дорогу до найкращого коледжу, а потім набуті контакти також мають своє значення для абсольвентів університетів.

Як на юнаків їхні заробітки високі: від 4 600 до 5 000 долярів річно. Правда, з цього заробітку юнаки оплачують своє утримання на „приватках" в найближчому сусідстві Капітолю.

Для „пажів" існує окрема середня школа (гайскул) у приміщеннях Конґресової Бібліотеки. Шкільне навчання розпочинається тут о 6:30 ранку і триває до 10:30 перед полуднем. Точно о год. 11-ій юнаки мусять бути на своїх місцях, отже звичайно не мають часу на нормальний сніданок і полуденок. Якщо сесія одної або другої Палати затягається, тоді й „пажі" мусять затримуватися біля своїх „панів", кожної хвилини готові до служби.

Цього року в Сенаті працює 26 пажів, у Палаті Репрезентантів — 50 і в Найвищому Суді — 4.

Законодавці обидвох Палат домагаються радикальних змін у цій перестарілій і малопрактичній інституції „пажів", вибраних здебільша з американської аристократії. Ці діти, каже один сенатор, вирвані із родинного середовища, опиняються в бурхливому середовищі столичного міста. В наших часах треба більшого нагляду над ними, зокрема треба їх приміститн в одному будинку, під наглядом відповідних осіб.

У Сенаті чекає на свою чергу законопроєкт, який пропонує асиґнувати 1 200 000 долярів на будову приміщення і школи для „пажів". Цей, 89-ий з черги Конґрес розгляне й полагодить цю проблему. Деякі впливові сенатори ідуть ще далі: пропонують, замість молоді із середніх шкіл, брати в ряди „пажів" старшу молодь із коледжів. В такий спосіб, кажуть вони, можна охоронити не одну молоду людину від спокус великого міста.

р. к.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО КОТОВСЬКОГО

П. Зенон Стефанів хотів своєю заміткою припинити дискусію над статтею М. Килимного: „Таємниця зрадливого пострілу" („Свобода" з 22 січня і 26 лютого ц. р.) Але, щоб не творилися леґенди про полк ім. Т. Тараса Бульби, нехай мені буде дозволено розвіяти леґенду про „вродливу полковницю". В дійсності була це не полковниця, а пані полковникова, і була вона дружиною не Огоновського, а Осмоловського. Подія відбулась не над Дністром, а над Збручем.

В 1920-му році в Армії УНР служив полк. Осмоловський, який улітї 1920-го року командував Запорізькою Запасовою Бригадою. Він мав молоденьку дружину і маленьку дитину. Була вона гарна, але особливою вродливістю не відзначалася. Я з нею познайомився у с. Коропець над Дністром, де в замку був розташований штаб згаданої бриґади. Коли бриґада через міст у Нижневі переходила на лівий берег Дністра, вона їхала у вигідному екіпажі.

Пізніше всі запасові бриґади зведено в кулеметну дивізію, якою командував ген.-хор. Борковський. Ця дивізія була ще в стадії організації, як Армія УНР, після польської зради, почала відступати перед переважаючими силами большевицької армії. Було це в листопаді 1920 року, в останньому місяці нашої збройної боротьби. Котовський командував бриґадою, яка десь над Збручем захопила частину обозів Армії УНР, а між ними й екіпаж дружини полк. Осмоловського. Сам Осмоловський із своєю частиною перейшов Збруч, був поляками інтернований і тяжко переживав розлуку з дружиною та дитиною. Але сталося чудо, і пані Осмоловська з дитиною в тому самому екіпажі приїхала в те село у Галичині, де був інтернований полк. Осмоловський і його частина.

Проте, великого чуда в тому не було. Коли Котовському доповіли, що в числі полонених є дружина полковника Осмоловського, він приїхав із нею побачитись, дав для неї та її екіпажу перепустку через Збруч і, правдоподібно, набіцяв для неї та її мужа всяких благ, якщо вони перекинуться до большевиків. Вона умовила Осмоловського йти до большевиків, і він пішов. Що з ним сталося — невідомо. Осмоловський і Котовський були давні знайомі: в царській армії Осмоловський командував ескадроном, а Котовський у тому ескадроні був вахмістром (бунчужним).

Отже ніякої романтики з дружиною полковника не було. Полк. Осмоловський був фахівцем, якому було байдуже, кому служити. В 1919 році я про його існування не чув, він, мабуть, перейшов до Армії УНР з денікінської армії після її розгрому на початку 1920 року.

Цікаво, що також ген.-хор. Борковський, командир кулеметної дивізії, вже коли Армія УНР була в польських таборах інтернованих, несподівано зник. Я був ближче знайомий з його родиною, і тому, мабуть, його син, хорунжий Борковський, приїздив до мене у калішський табір і просив довідатись щось про долю його батька. Можна припускати, що він пішов слідом за Осмоловським.

Ще кілька слів про „генерала" Криворучка, який, як твердить М. Килимний, після „зрадливого пострілу" Котовського, перебрав командування його дивізією. Цей „генерал" у 1919 році був ще звичайним бандитом, який нападав на обози наступаючої Армії УНР. При наступі мого полку на томашпільську цукроварню, він наскочив на перев'язочний пункт полку і пограбував ліки із санітарної двуколки. Якщо він дослужився аж до генерала, а потім, як припускає М. Килимний, Москва його знищила, то шкода невелика: котюзі по заслузі.

М. Значковий
Бронкс, Н. Й.

В ОБОРОНІ П-І НАУМОВИЧ

Я б не сказала, що всі російські соболі облиті українською кров'ю, але з твердженням п-і Наумович, що п. Криштальський має оригінальні зацікавлення, зовсім згідна. Хоч у світі є багато творців жіночої моди чоловічого роду, однак не зустрічаємо коментаторів жіночої моди мужчин. Тож не дивниця, що це викликало здивування п-і С. Наумович.

Мабуть, вислови п-і Наумович знову виявили деяке перечулення в патріотичних нахилах. Та це лише спосіб вислову. Але проблема, яку п-і Наумович підкреслила, дуже актуальна. Я уважаю, що п. Криштальський цього не зрозумів, коли дозволив собі сказати: „. . . ми на новому місці поселення не можемо вступати в сліди тутешньої практики і на кожному кроці возитися з „флеґом" і рукою на серці".

Чи п. Криштальський пропонує нам виступати з мінком чи соболем на місце „флеґу"?

Ні, не так, п. Криштальський.

На нашому новому місці поселення СТЯГ, а не „флеґ" піднести вище, а до руки на серці додати розум і взяти до уваги хоч би одну із проблем нашого суспільства на чужині. А саме — хто буде провадити наші дитячі садки, коли вчительки, які є, підуть на емеритуру? Під цю пору в цілій Філядельфії є на сотки українських дітей лише одна молода вчителька, що має вимагані кваліфікації. Було кілька, та вони зацікавилися професійною модою і вже давно для нас пропали в чужому морі.

Так, п-і Наумович мала рацію, питавши, чи українські жінки в Америці не мають нічого важливішого до роботи? Якщо колись вони матимуть на те час, тобто на моду, то нехай починають від дісти, а не від показу моди, бо суконка у двадцятому вимірі не є сьогодні модною.

Звенислава Захарчук
Філядельфія, Па.

Роман С. Голіят

ОПОВІДАЄ НАЙНОВІШИЙ СВІДОК

(2)

О. Волтерові Цішекові на допитах показали фотографію о. Макара, який, переходячи мадярський кордон, попав у руки НКВДистів і зрадив їм усе про своїх колеґ. Часті летунські налети на Москву переривали допити.

9-го жовтня о. Цішека перевезли з Луб'янки до Саратова, а 23-го січня знов повернули до Луб'янки, де почалося все з початку: медичний огляд, допити . . .

Коли НКВДист Сєдов заявив о. Цішекові, що він — єзуїт, уродженець ЗДА, то це було доказом, що його зраджено. Слідчий допитувався, яке відношення має о. Цішек до Митрополита Шептицького. Одного разу, перевіряючи калитку о. Цішека, він знайшов половину картки, одержаної від Митрополита, і почав обвинувачувати о. Цішека в тому, що він і Митрополит Шептицький планували протидержавну змову. Коли о. Цішек рішуче це заперечив, Сєдов зробив йому ін'єкцію, і в'язень утратив притомність. Що робили з ним НКВДисти після того і які свідчення він підписав, о. Цішек не пам'ятає.

Після кількамісячних допитів о. Цішека, як „шпигуна Ватикану", засудили на 15 років каторжної праці. Обвинувачення підписав він 26-го липня 1942-го року.

По упливі 14-ти місяців о. Цішека закликали на допит, суґеруючи йому, щоб включився в польську армію, яку організувала Ванда Василевська, або до армії ген. Андерса. О. Цішек відмовився.

В червні 1944-го року перевезли його до Москви, старої тюрми Бутирки. Дизентерія, недоживлення — це була буденщина, яку переносили всі в'язні.

В січні 1945-го року перевели о. Цішека на п'ятий поверх тієї в'язниці, де він зустрів свого старого приятеля, єзуїта Нестрова. Обидва були засуджені на 15 років каторжної праці.

О. Цішек тричі писав до Сталіна, прохаючи дозволу, щоб американська амбасада повідомила його родину в ЗДА, що він живий. Що сталося з тими петиціями, він не знав. Після кількамісячного перебування в Бутирці, його знова перевезли до Луб'янки.

У своїх споминах о. Цішек твердить, що Луб'янка була тяжкою, але доброю школою. Молитва і любов до Бога — пише він — не змінюють дійсности, але надають їй нового значення.

В травні 1945-го року, коли о. Цішек дивився у вікно своєї камери в Луб'янці, він почув незвичайний гамор великої маси людей. Наступного дня він довідався, що це була велика парада на Червоній площі з нагоди закінчення війни. О. Цішек думав, що мир принесе краще завтра і для нього, але прикро помилився. В липні 1945-го року його з багатьма іншими в'язнями перевезли до переходової тюрми у Вологді.

У липні 1945-го року о. Цішек опинився у концентраційному таборі в Дудінці, де став працювати на будові, а пізніше на сплаві дерева. Тут восени 1946 р. причалив американський корабель з різними товарами для „союзників". О. Цішекові вдалося нав'язати контакт з американськими моряками і передати через них записку до своєї родини, а також до чину Ісусовців (Єзуїтів) при Фордгам Ровд в Бронксі. Це був перший його контакт з ріднею в ЗДА. Незабаром він отримав посилку з одягом, включно з священичими ризами. В липні 1947-го року перевезли його до концентраційного табору в недалекий Норильск, де він працював в копальнях вугілля, на будівлі та в фабриці міді.

Десять років о. Цішек провів у Сибіру на каторжній праці серед в'язнів різних національностей. Не зважаючи на голод, холод і терор, він виконував свою пастирську місію з великою посвятою. Він систематично відправляв Службу Божу, сповідав і причащав людей, христив, навіть дітей комуністів.

Українці і поляки — пише о. Цішек — відзначалися найбільшою посвятою. (ст. 179.).

В Норильську недалеко табору для мужчин був великий табір для жінок з дітьми, в якому перебували також українські монахині. Вони мали великий виховний вплив на в'язнів.

У березні 1953-го року прийшло повідомлення, що помер Сталін. Всі думали, що настане полегша. Сталося навпаки: таборова сторожа була збільшена, почали привозити нових в'язнів. Більшість новоприбулих були „бандерівці", славні групи завзятих українських партизанів. Вони ходили по табору з гордо піднесеними головами і трималися незалежно.

Описуючи повстання в таборі ч. 5 в Норильську в березні 1952-го року, о. Цішек підкреслює високу організованість українців. Подібні повстання в той час відбувалися в Караґанді й на Воркуті, недалеко Норильська. Не зважаючи на те, що багато в'язнів згинуло в сутичках з військом, після повстання прийшли полегші, краща їда та вища платня. Найбільше дошкуляли політичним в'язням кримінальні злочинці, які мали на совісті багато вбивств. О. Цішек часто згадує про звірства, що їх доконували вони в таборах. Політичні в'язні, передусім українці, давали собі раду навіть і з тим елементом. Свою місійну працю о. Цішек проводив також серед злочинців.

О. Цішек високо цінить українців, їх релігійність, їх національну поставу і організованість. „Українці . . . вони були войовничо релігійні. Вони завзято трималися релігії, як своєї національної спадщини, як своєї традиції. У таборах вони справляли весілля і христини, одверто релігійні. І коли помер один з їхніх лідерів, вони влаштували великий похорон. З хором, що складався із понад 200 співаків, з великим хрестом із квітів і мірти попереду процесії, вони перейшли через браму і головну вулицю міста, співаючи „Господи, помилуй". Після похорону всі пішли до дому померлого скласти кондоленції його родині". У цій справі КҐБ перевело слідство. Напастували в перші чергу українського священика, якого о. Цішек називає о. Віктором.

О. Цішек виразно відрізняє українців від росіян. Він з признанням згадує працю українських священиків, з якими був у постійному контакті і які йому допомагали в місійній праці. Жорстоко переслідувані КҐБістами, священики у найтяжчих умовинах заслання зуміли зорганізувати підпільну Церкву.

Протягом 23 років перебування в лапах червоного сатани о. Цішек працював: дроворубом, вуглекопом, автоводієм, робітником у фабриці, в санаторії, механіком, перекладачем, але завжди знаходив час і силу для священичої праці.

Після 15-річної каторги, в 1958-му р. о. Цішека звільнили з концтабору з забороною займатися конфесійною працею. Йому видали тимчасовий пашпорт, який мусів бути продовжуваний щошість місяців. КҐБ раз-у-раз примушувало його змінювати місце замешкання і працю. З Норильська він був змушений виїхати до Абакану, де зорганізував нову парохію, а звідти — до Красноярська.

Після кількарічних переговорів амбасади ЗДА з урядом СССР, о. Цішека і молодого американського студента, який вчився у Москві і був також арештований за „шпигунство" в листопаді 1963 року, виміняно за двох совєтських шпигунів, схоплених на терені ЗДА.

Щасливий поворот до рідного краю о. Цішек завдячує Божому Провидінню.

(Кінець)

Роковини Державности 22-го січня в парафії Української Православної Церкви свв. Апп. Петра і Павла в Мілвілі, Н. Дж.

47-му річницю Самостійности та 46-ту Соборности України відзначила Православна Громада Мілвіл, Н. Дж., 31-го січня, 1965 р.

Академія розпочалася після урочистого Богослуження з молебнем, яке відправив настоятель парафії о. прот. М. Литваківський.

Діточий хор нарохіяльної школи відспівав американський гимн, після всупного слова о. прот. М. Литваківського, реферат прочитав б. сотник інж. Ф. Савчук. Деклямації дітей чергувалися зі скрипковим сольо Анни Мостової та гри на акордеоні Дениса Романіка.

З глибоким чуттям продеклямував п. І. Ковальчук „Червоні маки".

Церковний хор під дириґентурою п. С. Козачука відспівав чотири пісні: „Цвіла, цвіла калинонька . . .", „Світить місяць", „Ой, видно село", „Далека Ти, а близька нам, кохана Вітчино" . . . та спільно з діточим хором і публікою — національний гимн.

Всі продукції зробили приємне враження на досить численну публіку.

Діточий хор підготовила пані К. Корстень, а деклямації дітей підготовили вчительки: Н. Куйдич і Є. Савчук.

На заклик о. настоятеля присутні зложили на УНР 35 дол. для продовження визвольної боротьби.

Жертвенність мілвільської Православної Громади проявила себе і на листопадовій Академії, що відбулася 22-го листопада, 1964 р.

Зібрано на інвалідів 47 дол.

Реферат читав п. В. Вітошинський, виконавцями програми були шкільні діти і солісти: скрипка — А. Мостова і акордеон — Д. Романік, та хор.

Сцену прикрасила пані Н. Куйдич, яка віддала багато часу для підготовки імпрез і для виховання та навчання дітей.

Ф. С.

Осередок УПНІ в Трентоні, Н. Дж.

Загальні Збори Осередку Українського —Публіцистично- Наукового в Трентоні відбулися 12 грудня м. р. На них був присутній достойний гість д-р Микола Шлемкевич.

Після відкриття слідували звіти. Нова управа започаткувала працю збіркою на англомовні книжки про Україну.

12 квітня, 1964 р. влаштовано зустріч Уласа Самчука з громадянством Трентону.

Після доповіді Письменника „Літературні проблеми в УССР і в нас" розвинулася оживлена дискусія. Прибуток (82 дол.) передано Письменникові на фондвидання його творів.

Збірка фондів на книжки принесла 57 дол. Пожертви зложили: інж. І. Микитин (12 дол.), Союз Українок Америки (10 дол. п. В. Найдан 5 д.) інж. Д. Кузик (5 д.), п. А. Галайдіда (5 д.), п. Я. Корчмарик (5 д.) п. М. Малічишин (5 д.), п-ні Романа Мицик (2 д.), п. Я. Лабка (2 д.), п. П. Григорків (2 д.), п. І. Гафтквич (2 д.). Крім того деякі особи подарували книжки.

За зібрані гроші куплено англомовну енциклопедію українознавства і інші книжки і передано директорові ам. головної бібліотеки в Трентоні.

Продовжується збірка на книжки для бібліотеки в Принстоні і на ту ціль вже зложили датки деякі особи.

10 жовтня відбувся Авторський Вечір Миколи Понеділка, під час якого присутні мали нагоду почути сповнені болем і любов'ю до всього рідного, новелі і гуморески цього письменника у знаменитому виконанні автора.

Успішно доповняв вечір д-р Богдан Ф. Корчмарик.

Прибуток (36 дол.) переслано на фонд видань Публіцистично-Наукового Інституту.

Щоб познайомити студентів з українськими справами, започатковано дискусійні вечори. Провадить їх д-р Богдан Ф. Корчмарик, автор книжки „Духові впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України".

Такі два дискусійні вечори відбулися в 1964 р. а найближчий намічено на 31-го січня, год. 5. в залі при 1195 Дуц. Аве.

В минулому році розпродано брошур УПНІ на суму 181.75 дол.

Після дискусії над звітами уділено абсолюторію уступаючій Управі в складі: д-р Б. Ф. Корчмарик (голова), п-ні Н. Самокішин (референт інформації і пропаґанди), інж. І. Микитин (касир), і Д. Кузик (секретар).

Д-р М. Шлемкевич інформував присутніх про працю Відділу Видань УПНІ і найближчі пляни, до яких належить пеклад на англ. мову книжки французького автора, який стає в обороні С. Петлюри, і ще: про жидівську автономію в Україні — Гольдемана,про соціяльну структуру укр. суспільства XX ст. — Лавріненка та про колоніяльний визиск України Москвою — Голубничого.

Одним з головних завдань нашого Осередку УПНІ буде збірка передплати на ті нові видання, щоб уможливити їх скору появу.

До нової Управи вибрані: голова — д-р Зенон Гіль, заступник голови — всч. о. Филимон Кульчинський, касир — п-ні Анастазія Бойцун, секретар — Дарія Кузик.

Контрольна комісія: д-р Б. Ф. Корчмарик і інж. Іван Микитин.

Управа рішила присднати якнайбільше нових членів.

Віримо, що сумління не дозволить нашій спільсоті відгородитись муром амер. добробуту від мільйонів вимовних очей наших рідних на Україні, які не мають можливости сказати світові правду про жах поневолення нашої Батьківщини. Мо ж є в тому щасливому положенні, що можемо це робити і виправдати історією наложений на насн обов'язок бути амбасадорами України, оборонцями її історичної правди і права на самостійність.

Дарія Кузик
(секретар)

ХОЧ СЛОВО ТЕПЛЕ

„Я купив черевики Краснодарської взуттєвої фабрики, — розповідає 13 лютого ц. р. в „Правді" А. Брем. — На другий тиждень підошва із закаблуком відірвалися."

А. Брем надіслав черевики на фабрику, щоб замінили на нові. Невдовзі цей самий пакунок фабрика йому повернула, повідомивши, що його листа . . . обговорили на нараді інженерів і техніків.

ПРАЦЯ УККА В БОФФАЛО

В огляді праці УККА в Бофало за 1964 рік — друкованому в „Свободі" — подав я, що в Бофало зібрано на Нац. Фонд в 1964 році 765 дол.

Тим часом виявилося, що суму зібрано за каденції нової екзекутиви, яка працює від травня 1964 р. За попередньої екзекутиви зібрано на Нац. Фонд на 1964 р. ще 530 дол.

Повна зібрана сума за 1964 рік супроти цього виносить: 1.295 дол.

М. Лоза

ЗІ СПОРТУ

У суботу 27 лютого по обіді, середньої школи „В. Діроф" у приміщенні руханкової залі відбулися змагання у руханці дівчат з південної частини стейту Ню Джерзі та східньої Пенсильвенії.

У групі віку до 12 літ, одинока українська змагунка Лія Лукіянович заняла у всіх чотирьох пробах (вільні вправи, скок через коня, вправи на нерівних паралелях і поперечці) не гірше як шосте місце здабувши у загальному точкуваннікуванні четверте місце.

ВІДЗНАЧЕННЯ 22 СІЧНЯ В КОГОВЗ

В доповненні до допису в „Свободі" з 17 лютого ц. р. про відзначення роковин 22 січня українськими громадами Коговз і Трой, п. Ю. Бачинський інформує, що це свято влаштовували Відділи УККА в Коговзі, Трой і Вотерліт.

Українська Літературно Мистецька Клюб

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 5 березня ц. р. відбудеться там „Вечір з несподіванками" (та ґарантією, що не буде розчарування). Початок о год. 8 веч.

Відзначення Січневих Роковин у Вашинґтоні

Вашинґтон. — Був гарний, сонячний день 22гго січня ц. року. Це перший день Української незалежности, від часу, коли тут відкрито пам'ятник надтхненникові ідеалу української державности і незалежности Пророкові Українського народу Тарасові Шевченкові.

Біля пам'ятника Шевченка спокійно, як кожного іншого дня, але коло 2-ої години по полудні почали сходитись люди, одні звільнившись з праці, інші зі школи, молоді студенти, і то не тільки з Вашинґтону, а й з околиць.

Прибули два гуртки сумівської молоді в своїх одностроях з Осередку СУМА ім. Першого Листопада в Балтиморі, Мериленд. Зібралось тут понад 100 осіб, щоб „пом'янути не злим тихим словом" та віддати поклін Великому Синові України в 47-мі роковини самостійности України. Цей святочний акт звеличали своєю присутністю амбасадор Національного Китаю д-р Тінґфу Ф. Тсіянг та конґресмен із Індіяни Вілліям Г. Брай, які зложили вінки під пам'ятником в асисті балтиморських сумівців. „Апель біля пам'ятника відкрив голова вашинґтонського Відділу УККА полк. Василь Рибак та попросив всч. о. Т. Данусяра, пароха укр. кат. Церкви у Вашинґтоні провести молитву.

Дальше ведення програми передав президентові УККА, проф. Л. Добрянському. Д-р Добрянський підкреслив значення цієї святочної хвилини, висловлюючи признання місцевому Відділові УККА за ініціятиву, і вказав на продовжування подібних оказій.

Він теж, вітаючи амбасадора Тінґфу Ф. Тсіянґа, вказав на тісне пов'язання дати 22-го січня проголошення української самостійности і 23-го січня відзначування „Дня Свободи" на далекому Сході (Вільний Китай, Корея і ін.).

Амбасадор Тсіянг говорив про загрозу вільного світу з боку комуністичних аґресорів, вказуючи на неподільність свободи для всього людства.

Конґресмен . Брай в своєму слові заявив, що незалежність треба здобувати і тому вважає, що поневолені Москвою народи, в тому й Україна, стануть вільними, бо вони ведуть завзяту боротьбу за свою самостійність.

Всч. о. Ю. Гулей, парох УАПЦеркви у Вашинґтоні, провів молитву, чим і закінчено цей перший „апель" 22-го січня у стіп Шевченка.

Про цю подію окреме повідомлення подано у вашинґтонському щоденнику „Вашинґтон Пост" за 22-ге січня 1965 року.

В неділю 24-го січня відбулась святочна академія, присвячена 47-им роковинам Української Державности, яку попередили Служби Божі в обох українських церквах в намірені українського народу. Вечором у 6-ій годині в приміщенні „Ол Совлс Чирч" відбулась академія, що її започатковано внесенням американського і українського прапорів, чого доконали пластуни, а пані Віра Задорецька-Леджер при фортепіяновому снупроводі п-ни Л. Дячок відспівала американський гимн. Академію відкрив голова вашинґтонського Відділу УККА полк. амер. армії Василь Рибак. Він привітав присутніх, а зокрема численне духовенство українське обох віроісповідань, і це не тільки столиці Вашинґтону, а в тому й Архиєпископа Мстислава, який звеличав своєю присутністю це наше свято. Пан М. Ставничий процитував IУ-ий універсал. Святкову промову виголосив відомий снуспільний громадський і політичний діяч, проф. д-р Микола Чировський з Нюарку.

Промовець підкреслив невгнутість українського народу в завзятій боротьбі з відвічними ворогами України в обороні своєї самостійности.

По англійськи доповідав адв. Михайло Воріс, який твердив, що український нарід є витривалий в свойому змагу за самостійність та що такий нарід, який видав зі себе світової слави поета Тараса Шевченка, є гідний жити незалежним життям.

В мистецькій частині виступив мішаний хор „Об'єднання Українців Вашингтону" під дириґентурою п. Ю. Филипова, виконавши вдало кілька композиций.

Солістка п-ні О. Сушко-Наконечна при власному акомпаніяменті відспівала з успіхом кілька українських пісень.

Панна О. Пащак з чуттям продеклямувала „Привіт відновленій Україні" — Овечка-Чупринки, та п-ні Ю. Ломацька гарно рецитувала „На Україні немов Великдень ясний" — з „Попелу Імперій" — Ю. Клена.

Полк. В. Рибчак прочитав відповідні резолюції, що їх принято одноголосно через аклямацію.

Спільним відспіванням українського національного гимну закінчено це свято Української Державности.

Її влаштував Відділ УККА спільно з „Об'єднанням Українців Вашингтону".

Інж. Т. Дячок прикрасив залю.

Із цієї імпрези відправджено 50% прибутків на Український Народний Фонд УККА.

Р. К.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" ТА ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 13

Д-р М. Сатурський, Нюкамерстави	$18.00	Н. Шевчук, Вотерліт	$1.00
д-р С. Тимків, Сальсбурі	10,00	І. Когут, Бофало	1.00
Н. Щур, Браддок	4.00	І. Деркач, Шикаго	1.00
М. Церковник, Шикаго	4.00	Н. Фута, Фенiксвіл	1.00
Л. Гумляк, Варвік	3.00	Ф. Куницький, Шикаго	1.00
І. Бобецький, Ню Йорк	3.00	А. Майданський, Шикаго	1.00
С. Сандега, Філлейтвіл	3.00	М. Маренін, Денвер	1.00
М. Пендак, Баден	3.00	Д. Висоцький, Флашінг	1.00
Д. Фортуна, Елізабет	3.00	С. Ревак, Йонкерс	1.00
Д. Фігурський, Йонкерс	3.00	О. Матчук, Торонто	1.00
І. Мороз, Форт Вейн	3.00	О. Домарек, Ансонія	1.00
Я. Ніколів, Сан Франсіско	3.00	В. Віх, Бруклин	1.00
Р. Петріна, Бруклин	3.00	Н. Кіцак, Маганой Плейн	1.00
П. Слотюк, Філя.	3.00	О. Палій, Нортгемтон	1.00
А. Гнатченко, Філя.	3.00	Н. Бродич, Честер	1.00
о. А. Іванишин, Трой	3.00	М. Шах, Гілсайд	1.00
К. Горішний, Фенікс	3.00	І. Герлах, Асторія	1.00
К. Гусак, Джамайка	3.00	І. Доцяк, Гаверфорд	1.00
М. Головчак, Маямі	3.00	І. Трегубчук, Арлінґтон Г.	1.00
М. Кузик, Шикаго	3.00	Я. Оберишин, Кю Ґарденс	1.00
С. Долошицький, Геммонд	2.00	А. Залевська, Вапінґерс Ф.	1.00
Т. Бойко, Джерзі Ситі	2.00	С. Стельмах, Лівонія	1.00
М. Костів, Гардена	2.00	Н. Стадник, Наянтик	1.00
Н. Шиковський, Бруклин	2.00	В. Горбанюк, Вест Айслип	1.00
О. Лободоцький, Дітройт	2.00	Д. Гренда, Йорк	1.00
О. Боровський, Нюборг	2.00	П. Мудрий, Балтімор	1.00
О. Семчишин, Ню Йорк	2.00	Г. Дмитрик, Парма	1.00
М. Протас, Кортлянд	2.00	М. Баран, Скарборо	1.00
В. Калиновський, Джерзі С.	2.00	В. Пепюк, Сеймор	1.00
І. Бекіш, Пітсбурґ	2.00	І. Хома, Бруклин	1.00
І. Бойко, Дітройт	2.00	П. Гадач, Філя.	1.00
Н. Добрянський, Ню Йорк	2.00	А. Дворчин, Дітройт	1.00
В. Стаско, Коговст	2.00	В. Вересюк, Ню Йорк	1.00
Я. Романів, Гартфорд	2.00	А. Пело, Джерзі Сіті	1.00
М. Молеський, Клівленд	2.00	Н. Осередчук, Брістол	1.00
Т. Ткачук, Зіланд	2.00	С. Стрільчак, Шикаго	1.00
І. Нипдус, Сиракюз	2.00	І. Білас, Клівленд	1.00
С. Кравс, Сиракюз	2.00	М. Кіцера, Мейфілд	1.00
А. Копилець, Ню Гейвен	2.00	І. Коцюба, Сиракюз	1.00
М. Фірман, Блекстон	1.00	М. Барусевич, Кантон	1.00
В. Кухта, Парма	1.00	Л. Данилович, Бронкс	1.00
В. Заганяч, Мідл Виледж	1.00	З. Левицька, Шикаго	1.00
Г. Петровський, Ведерлей	1.00	Л. Ратич, Едісон	1.00
В. Прокіп, Шикаго	1.00	М. Провода, Юньйондейл	1.00
В. Старожитник, Н. Бросвік	1.00	М. Скірка, Шикаго	1.00
		Д. Янковський, Міннеаполіс	1.00

„Стрілецька слава" — нові твори артиста Івана Кучмака

Хто був на 50-літньому Ювілеї УСС, сполученому із Святом листопада, що відбулося заходом Конґресового Комітету в Гемпстеді, Н.Й. 22 листопада, той напевно не забуде мистецької несподіванки: що нею були картини усусуса Івана Кучмака.

Артист І. Кучмак, мабуть, працював багато років, щоб прийти на Ювілей із такими творами, щоб лишити історичну пам'ятку про все, що УСС творили, — і це йому вдалося.

Він намалював понад 20 картин. Їх було зфотографовано в кольорах і показувано проглядками, при звуках стрілецьких пісень. Пояснення картин через голосник давав сам артист.

Показувано такі картини: „Стрілецька слава", „З боїв Січових Стрільців в Карпатах", „Галицьке село в час 1-ої світової війни", „Стрілецька шапка", „Прощання стрільця", „На щастя", „Стрілецька могила і діти", „За Рідні Межі". „Портрет старшини УСС бл. п. Михайла Гайворонського", „Гість із фронту", „Листопадовий зрив 1918 р. ", „Листопадові барикади у Львові 1918 р.", „Гармати вперед", „Пролом", „Початок жнив", „Остання стрілецька застава над рікою Збруч". „В чотирокутникові смерти" та інші.

Степан Ковальчук

Михайло ТРОЩУК
Шікаго, Ілл.

ПРИБУТКОВИЙ ПОДАТОК (INCOME TAX)

(1)

Зміни в податковому законі, введені в 1964 році — найбільші в останніх роках. Модифікація податкового закону дає певні полегші для індивідуальних осіб, як також і для корпорацій. Зменшення платности прибуткового податку почато в 1964 році. Дальша редукція платности податку наступить у 1965 році.

ВИМІР ПЛАТНОСТИ ПОДАТКУ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСІБ ВІД ОПОДАТКОВАНИХ ПРИБУТКІВ

	Мінімальний % платности податку	*Максимальний % платности податку*
1963	20%	91%
1964	16%	77%
1965	14%	70%

Відсоток платности податку для індивідуальних осіб збільшується залежно від прибутків, що підлягають оподаткуванню.

ВИМІР ПЛАТНОСТИ ПОДАТКУ ДЛЯ КОРПОРАЦІЙ ВІД ЧИСТИХ ЗИСКІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОПОДАТКУВАННЮ

За рік	*Відсоток*
1963	52%
1964	50%
1965	48%

НАЙГОЛОВНІШІ ЗМІНИ В ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНІ, ЩО СТАЛИ ПРАВОСИЛЬНИМИ 1-го СІЧНЯ 1964 РОКУ

1. Транспортаційні витрати зв'язані з новою працею.

На основі податкового закону, якщо ви переїхали на працю до іншої місцевости, то всі ваші витрати, зв'язані з переїздом і не оплачені працедавцем, зменшують ваш брутто-прибуток, а тим самим зменшується ваша платність податку.

Наприклад: Ваш річний брутто-прибуток за 1964 рік становив $8.000. Ваші витрати з переїздом до іншого міста становили $500. Працедавець покрив цю витрату в сумі $200. Різницю $300, що ви заплатили власними грішми, відтягаєте від суми $8.000, і ця сума ($300) не підлягає оподаткуванню.

2. Лікарські видатки.

Особи віком понад 65 років або особи, що утримують своїх батьків, які мають понад 65 років, мають право відтягати повністю всі лікарські витрати, в тому числі і витрати на ліки. У попередніх роках з суми, витраченої на ліки, відтягалось тільки ту різницю, що перевищувала 1% від оподаткованої суми.

Наприклад: У 1963 році оподаткована сума становила $6,000, лікарські видатки — $500 і ліки — $150. За 1963 рік вам дозволено відтягнути на лікарські видатки $590 — $500 лікарі і $90 ліки. $90 — це різниця між $150 і 1% від суми $6,000. Узявши до уваги, що коли повищі дані мали місце в 1964 році, то на основі зміни в законі ви можете відтягнути тепер $650, розуміється, якщо мали такі видатки.

3. Втрати капітального значення.

На основі нового закону капітальні втрати (напр., втрата при продажу прибуткової реальности) вповні відтягається від прибутків. Якщо втрата перевищує суму ваших прибутків, то ви маєте тепер ту можливість, що різницю втрати, не відтягнутої в даному податковому році, ви переносите на наступні роки, і тоді відтягаєте від ваших прибутків. Попередній закон мав певні обмеження щодо відписування подібних втрат.

4. Стейтові і місцеві податки.

Починаючи з податковим роком 1964-им, не дозволяється більше відтягати податок від тютюнових виробів, алкоголевих напоїв та податок від реєстраційних чисел авт. Закон і надалі дозволяє відтягати податок від будинків (т. зв. реальностевий податок), податок від харчів, одягу, бензини — податок від закупів.

5. Продаж мешканевого будинку особами віком понад 65 років.

Особи віком понад 65 років, які є власниками мешканевого будинку, в якому мешкають, при продажі такого будинку, якщо осягнуть чистий зиск в сумі нижчій за $20,000, на підставі нового закону, що зобов'язує від 1-го січня 1964 року, не платять податку від цього зиску.

Наприклад: Ви маєте понад 65 років і набули будинок у 1957 році за $15,000, а в 1964 році продали його за $22,000. Отже, ваш чистий зиск в сумі $7,000 вільний від податку. Одначе, скористати з нового закону ви можете тільки тоді, якщо мешкали в тому будинку найменше п'ять останніх років.

6. Втрати через влім чи крадіж.

Попередній податковий закон дозволяв відтягати втрати, понесені через крадіж чи влім, не обмежуючи певною сумою. На основі нового закону ці втрати можна відтягати тільки тоді, коли їх сума перевищує $100. Тільки різницю понад $100 є дозволено відтягнути. Це саме відноситься й до інших втрат, випадкових. Наприклад, якщо хтось зазнав утрати через направу авта, що було пошкоджене в автомобілевому випадку, і, якщо асекураційне товариство не покрило тої втрати, то тільки суму понад $100 дозволяється відтягнути.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

(ДОПОВІДЬ Д-РА Б. ЦИМБАЛІСТОГО: „ПСИХОЛОГІЯ МОЛОДИХ ДЕЛІНКВЕНТІВ")

12 грудня м. р. д-р Богдан Цимбалістий на науковому засіданні Філософічної Секції Академії, яке провадив д-р Василь Рудко доповідав на тему „Психологія молодих злочинців, яких він називає „делінквентами". Доповідач подав дефініцію делінквентности і відрізнив її від злочинности.

Не лише різниця віку, але теж факт повторювання нарушування закону є важливими передумовами для судового проголошення когось делінквентом. Крім того багато дій молоді можна вважати делінквентними, дарма, що, якщо б їх поповняли дорослі, ніхто не вважав би це злочином (нпр. неходження в школу, втеча з дому, неслухняність батькам, приставання з неморальними особами і т. п.).

Не треба забувати, що „делінквентність" є судовим правовим терміном, а не психологічною чи психіятричною діягнозою. Між делінквентами є особи різного інтелектуального рівня, різних вдач і різної психопатології. Тому конечно треба розрізнити різні групи делінквентів.

Відносно малу групу становлять інтелектуально недорозвинуті діти, які попадають у конфлікт із законом через брак здібности оцінити якслід наслідки своєї дії і того, що є дозволене, чи прийняте, а що ні. Друга теж незначна група — це серйозні психічно хворі, зокрема психотики (а між ними небезпечні параноїки), які живуть на пограниччю психози і нормального стану. В хвилині захитання рівноваги, тобто під час психотичного епізоду, вони можуть поповнити делінквентні або злочинні акти, не здаючи собі справи з їх серйозности. До цієї групи треба зарахувати одиниць з прихованою епілепсією, як теж осіб, яких психічний розвиток пішов у бік серйозних збочень нпр. до гомосексуальности, яка вважається „делінквентною" дією, якщо її виконують молоді хлопці чи дівчата. Ці дві повищі групи релятивно творять малий відсоток делінквентів.

Головна маса делінквентів є поза згаданими малими групами. Їх можна згрубша поділити на дві великі групи з тим, що в кожній з них можна розрізнити менші підгрупи.

Одна група — це майже „нормальні" хлопці, такі, які малочим різняться від своїх однолітків, які не попали до суду і не були проголошені делінквентами. Вони очевидно мають свої емоційні конфлікти і проблеми, як зрештою всі інші, але ці проблеми, не мають прямого відношення до їх конфлікту зі законами. Цей конфлікт є радше виявом процесів і переживань типових для віку дозрівання. Напр. для хлопців нашого часу їзда автом є сильним емоційним пережиттям, своєрідною „пригодою", а шукання таких пережить є типовим для віку дозрівання. Однак їзда автом без дозволу загрожує безпеці других людей і тому карається законом. Тому з-поміж делінквентів, що їх суд засудив до поправної інституції найбільший відсоток становлять ті, які провинилися перед суспільністю і законом — їздою чужим автом. Прелеґент подав низку міркувань, чому в наш час число делінквентів цього типу зросло. Причин треба шукати в соціяльних факторах — урбанізації, занику нагод для „пригод", які не загрожували б іншим, занику впливу громад-спільнот на поведінку людей, зменшенні впливу батьків на дітей і т. п.

Четверту, теж велику, групу делінквентів, становлять особи, що з певних спеціяльних психологічних причин не є в стані достосуватися до вимог і норм життя в суспільності. Одне її відгалуження творять т. зв. соціопати (давн. термін „психопати"), тобто позбавлені почуття вини за свою дію і здібности співчувати з іншими.

Прелеґент точніше з'ясував психологію „справжніх" делінквентів, які існували та існуватимуть в усі часи. Він вказав на недорозвиненість „я" (еґо) в них, що проявляється в імпульсивності, еґоцентризмі, нездібності плянувати наперед або вчитися з досвіду, браку контролі над своїми імпульсами та емоційними реакціями. Це люди затримані („зафіксовані") на певному дитячому рівневі емоційного розвитку. Якщо йдеться про причини такого неповного розвитку особистости — автор пригадав про важливість перших років дитинства в лоні родини на дальшу долю людини.

Вдача людини формується в тісних емоційних взаєминах з батьками — сказав прелеґент. Якщо ці взаємини не задовольняють емоційних потреб дитини, розвиток особистости прибирає патологічні форми. Це саме відбувається з дітьми, що стають пізніше делінквентами. Їхні потреби захисту і любови ніколи не були задоволені в їх дитинстві, вони такими залишаються на все життя. Звідси бажання „панування" над об'єктами і особами, як теж паразитне ставлення до інших. Оці злособи дають їм ілюзію певности і вдоволяють їх нарцистичне почуття власної „всемогутньости", і тим самим підносять їх звичайно низьке почуття своєї вартости. А брак емоційної контролі походить у дітей з того, що в них ніколи не було такого важливого „основного довір'я" в доброту оточення. Досліджування життя хронічних делінквентів, а пізніше злочинців, виявляє дуже переконливо оту патогенну атмосферу дому, в якому вони виростали. Статистика доказує, що велика більшість делінквентів походить з розбитих родин або з домів, в яких бракує гармонії між батьками і тим самим здорової атмосфери, такої потрібної для здорового психічного розвитку дитини.

Тези прелеґента, ілюстровані рясним емпіричним матеріялом, знайшли сильний відгомін у слухачів. В оживленій дискусії взяли участь Ю. Лавріненко, Л. Дражевська, В. Лесич, О. Данко, п-ні Процюк, Е. Перейма, І. Пиріг, М. Ярославська, І. Замша та В. Рудко.

Н. Н.

Оперова співачка Т. Лихолай виступить в „Запорожці за Дунаєм" в Бруклині

Ню Йорк. — Український оперовий ансамбль в Ню Йорку виконає в неділю 7-го березня о год. 5-ій по полудні в шкільній авдиторії школи св. Духа в Брукліні, 158 Н. 5 вулиця, комічну оперу Артемовського „Запорожець за Дунаєм". В цій опері вперше в ЗДА виступить новоприбула оперова співачка з Арґентини Т. Лихолай, яка гратиме ролю Оксани. Інші ролі виконують відомі артисти: Л. Рейнарович, Г. Шерей, І. Гош, Ю. Федорів, Т. Федорович. Камерна оркестра з 6. членів львівської опери. Музичний керівник — Р. Степаняк, концерт-майстер — Т. Левицький, мистецький керівник — маестро В. Ласовський, українські танки — Й. Галатин. Квитки в крамницях „Арка", „Еко" і „Сурма" та при касі авдиторії (2.50, для молоді $1). Доїзд із Ню Йорку: всідати на якійнебудь стації Канарсі Ляйн і висідати на першій стації в Брукліні — Бедфорд Евню.

Тамара Лихолай

Загальні Збори Пластприяту у Філядельфії

21-го лютого в залі УСО „Тризуб" відбулись Загальні Збори Кружка Приятелів Пласту філядельфійської станиці.

Зборами проводила президія у складі Я. Цюк, М. Михайловський, і п-ні Л. Макаренко. По звітах Управи, які виказали, що її члени вложили багато праці для осягнення цілей пластової організації, і уділенню абсолюторії вибрано нову Управу в слідуючому складі: М. Сабатий — голова, п-ні Г. Царинник, Е Капій, Л. Чайківська, Забродська, Л. Мельник, С. Сум, Гарасевич та пп. І. Одежинський, Р. Дяків, С. Ковальчук, Завадівський, М. Субтельний і Я. Пенкальський — члени Управи. До Контрольної Комісії увійшли Л. Стадниченко, К. Фльорчук і п-ні Т. Цісик.

В дискусії, яка мала поважний і діловий характер, порушувано питання збільшення і пожвавлення праці Пластової організації у вихованню молоді. Порушено такі справи, як співпраця Пласту, СУМ-у і ОДУМ-у і відношення Пласту до школи Українознавства. Філядельфійська пластова станиця має розв'язати дві проблеми: — домівки і виховників. Купно дому заактивізувало б працю в станиці, а головно у ділянці виховання молоді.

Шкода, що мале число людей прийшло на збори. Питання виховання молоді ще не є популярне. Продовження дискусії має бути на Загальних Зборах Станиці, які відбудуться 5-го березня о год. 7-ій веч. в цій самій залі.

М. С.

Короткі вісті

● **Японські католики**, яких є ледви 1% з 97-мільйонового населення, вживають заходів, щоб канонізувати (проголосити святим) Укона Такаяму. Той японець навернув на християнську віру 20.000 визнавців інших визнань і збудував 20 церков, а все це в епосі важкого переслідування християнського руху в Японії. Прогнаний з цілою своєю родиною на Філіппіни — помер 4 лютого 1915 року.

● **Проти турецького віце-прем'єра** Сулеймана Деміреля поведено кампанію, наче він — „американський лакей". Тому, що він водночас є лідером Партії Справедливости, то ця кампанія намагається скомпромітувати всю ту партію, наслідницю колишньої могутньої Демократичної партії, лідера якої — прем'єра Аднана Мендереса — повішено після революції, яку перевела була армія.

● **В Англії** проголошено „місяць Черчілла", в якому йде збірка фондів на утривалення його пам'яті: окремою Бібліотекою, мавзолеєм і т. п. Головою Комітету для Фонду Черчилла є кол. президент ЗДА Д. Д. Айзенгавер.

У СВІТІ

Населення Совєтського Союзу нараховувало 229 мільйонів душ на 1 січня ц. р. — стверджується в офіційній совєтській статистиці. Совєти твердять, що в 1980 році населення СССР зросте до 280 мільйонів.

В Ізраїлі безуспішно скінчилися наради, що їх вели ізраїльський прем'єр і міністер закордонних справ з одного боку та американський „похідний амбасадор", Аверелл Гарріман з другого. За твердженням преси, виявились між ними розбіжність думок щодо значення водних робіт, що їх переводять арабські сусіди Ізраїлю, та щодо так званої рівноваги збройних сил на Середньому Сході.

Перед палацом Об'єднаних Націй не стало прапору Індонезії. Індонезія остаточно виступила з Об'єднаних Націй, де тепер є 114 членів. Причина виступлення — вибір до Ради Безпеки ОН Маляйзії, яку Індонезія вважає за свого ворога.

Австралійська пливацька юнія здискваліфікувала найбільшу зірку серед міжнародних пливаків: 27-річну Дан Фрейзер яка на Олімпійських ігрищах здобула загалом 10 золотих медаль у плаванні на різні віддалі. Їй заборонили брати участь в ігрищах в найближчих 10 роках, себто насправді зламали їй дальшу кар'єру. Її покарали за те, що безправно маршувала на відкритті церемонії в Токіо в минулому році та стала сумною геройкою скандалу, коли пробувала взяти собі „на пам'ятку" якийсь предмет з японського королівського палацу. Але Дан Фрейзер мала віддавна конфлікт з управою спілки пливаків: вона не повинувалась її правилам, залюбки пила пиво, пізно вставала, не прибувала на тренінги, проте — раз-ураз здобувала золоті медалі.

Посмертні згадки

ЮЛІЯ ДУМАНСЬКА, членка 287 Відділу УНСоюзу, Т-ва „Сини України" в Джерзі Ситі упокоїлася в Бозі 1-го березня ц. р. на 56-му році життя після короткої важкої недуги. Полишила в смутку дочку Марію, зятя Іллю та внуків Володимира, Ігора і Надійку. Похорони відбулися в середу з похоронного заведення і української кат. церкви св. Петра і Павла в Джерзі Ситі на цвинтар Святого Хреста в Н. Арлінґтон, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Литвинюк, секр.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 7-го БЕРЕЗНЯ 1965 р.

ШИКАГО, Ілл. Річні загальні збори Т-ва ім. Д. Вітовського — 301 Відд. в год. 12-ій дня, при 2250 В. Кортез вул. Присутність членів обов'язкова. Вразі неприсутності статутом передбаченої кількости членів, збори відбудуться годину пізніше. — В. Іващук, гол., П. Врублівський, секр.

ВАНКУВЕР, Б. К. Річні збори Т-ва Дністер — 498 Відд. о год. 2:30 по пол. в домівці УНО, 604 Е. Кордова, зі статутом приписаною програмою. Присутність усіх членів обов'язкова. — О. Колєсюхнич, фін. секр.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 39 Відд. о год. 3-ій по пол. в залі УН-Дому. Збірка членських вкладок — субота: від год. 7-10 веч., неділя: від год. 12-3 по пол. Пригадується ввічливо: члени, які протягом двох років не вплатили посмертних розметів — тратять відділове обезпечення. Річні, піврічні і квартальні платники зобов'язані вплачувати в першому місяці платности. Довжних членів проситься про скору заплату. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5395. Перша кров!

В безжалісному рішенні мавполюд рушив вперед до малого воїна.

І так вони зчепилися разом, кождий шукаючи за пунктом переваги.

Несподівано Тарзан швидким бічним ударом спричинив те, що капнула перша кров!